

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12CoP/33/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6618200297
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2018:6618200297.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Katkovej a členov senátu Mgr. Janky Benkovičovej a JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD., vo veci starostlivosti o maloleté dieťa U. Z., nar. XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom I. N. XXXX/XX, XXX XX G., dieťa rodičov - matky C.. U. L., nar. XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom I. N. XXXX/XX, XXX XX G., právne zastúpenej JUDr. Ivetou Bračokovou, advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom Martina Rázusa 29, 984 01 Lučenec a otca U. Z., nar. XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom B. č. XXX, XXX XX U., právne zastúpeného JUDr. Emilom Vaňkom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Sládkovičova 2, 960 01 Zvolen, o zmene úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, na základe odvolania otca proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 8P/4/2018-78 z 4. apríla 2018, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Lučenec **p o t v r d z u j e**.

II. Žiaden z účastníkov konania **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1.1 Okresný súd Lučenec ako súd prvej inštancie, (ďalej aj „súd prvej inštancie“, event. „prvoinštančný súd“, resp. „okresný súd“) odvolaním napadnutým rozsudkom zo dňa 04. 04. 2018 zmenil rozsudok Okresného súdu Lučenec č. k. 17P/131/2012-43 zo dňa 06. 12. 2012 vo výroku o výchove a výživnom tak, že maloletého U. Z., nar. XX. XX. XXXX (ďalej aj „maloletý“, resp. „maloleté dieťa“) zveril do osobnej starostlivosti matky od septembra 2013 (I. výrok). Otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého U. sumou 100,- Eur mesačne od 01. 10. 2017 do právoplatnosti rozsudku a počnúc dňom právoplatnosti rozsudku súd prvej inštancie zvýšil výživné na maloletého U. na sumu 120,- Eur mesačne s tým, že výživné na maloletého je splatné vždy do 20. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky (II. výrok). Ďalej okresný súd povolil otcovi platiť zročné výživné za obdobie od 01. 10. 2017 do 31. 03. 2018 v sume 600,- Eur v mesačných splátkach po 30,- Eur mesačne spolu s bežným výživným, pod následkom straty výhody mesačných splátok tak, že prvú splátku zaplatí do 20 dní od právoplatnosti rozsudku (III. výrok). Súd prvej inštancie neupravil styk otca s maloletým U. (IV. výrok). Zároveň uložil rodičom a maloletému dieťaťu výchovné opatrenie - povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v G., H. M. E. XX, XXX XX G., v trvaní šesť mesiacov (V. výrok). O trovách konania okresný súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (VI. výrok).

1.2 V úvode odôvodnenia prvoinštančný súd konštatoval, že podaným návrhom sa matka maloletého dieťaťa (ďalej len „matka“) domáhala zmeny úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu z dôvodu, že od poslednej úpravy rodičovských práv a povinností rozsudkom Okresného súdu Lučenec č. k. 17P/131/2012-43 zo dňa 06. 12. 2012, (ktorým na základe schválenej dohody rodičov o úprave výkonu rodičovských práv a povinností bol maloletý zverený do striedavej starostlivosti oboch rodičov s tým, že výživné rodičom nebolo určené a styk rodičov s maloletým nebol upravený) uplynula

dlhá doba, pričom došlo k zmene pomerov u maloletého dieťaťa ako aj rodičov, pretože striedavá osobná starostlivosť nie je vykonávaná od septembra 2013, odkedy maloleté dieťa navštevuje otca maloletého dieťaťa (ďalej aj „otec“) len cez víkendy a prázdniny na základe dohody rodičov.

1.3 Prvoinštančný súd ďalej poukázal na vyjadrenia účastníkov konania, maloletého dieťaťa a na vykonané dokazovanie, z ktorého mal preukázané, že maloleté dieťa má v súčasnosti XX rokov, je študentom T. B. S. Z., B. N. X, G. od 01. 09. 2016, žije s matkou v spoločnej domácnosti od septembra 2013, teda nie je vychovávané v striedavej osobnej starostlivosti. Matka má vyživovaciu povinnosť len k maloletému. Matka je J. vo vlastnej obchodnej spoločnosti s príjmom cca 500,- Eur brutto mesačne. Otec má ďalšiu vyživovaciu povinnosť k maloletému U., ktorého vychováva spolu s družkou. Otec bol do 25. 09. 2012 živnostníkom a odvtedy je nezamestnaný, bez príjmu. Otec je držiteľom osvedčenia F. B. E. od roku 2010. Býva v rodinnom dome svojho otca, v ktorom sú náklady na bývanie v sume 230,- Eur mesačne, na ktorých sa ale otec nepodieľa. Obecný úrad U. potvrdil, že otec je evidovaný na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v P., nepoberá dávku v hmotnej núdzi a jeho družka poberá príspevok na opatrovanie v súčasnosti v sume 249,35 Eur mesačne.

1.4 Následne súd prvej inštancie poukázal na zákonné znenia ustanovení § 26, § 37 ods. 2, § 43, § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), § 121 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) a uviedol: „Súd pri rozhodovaní postupoval v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami. Vykonaným dokazovaním mal súd nepochybne preukázané, že od ostatného rozhodnutia súdu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému U. v roku 2012 takmer J. roka, nastala podstatná zmena pomerov u dieťaťa a jeho rodičov. Maloletý je v osobnej starostlivosti matky od 9/2013 (čo bolo preukázané zhodným tvrdením rodičov a dieťaťa, že dohodou rodičov došlo k faktickej zmene umiestnenia dieťaťa). Zhodným tvrdením rodičov bolo preukázané, že vtedy sa dohodli na tom, že cez týždeň bude dieťa u matky, víkendy zvyčajne bude tráviť u otca, ktorý sa zaviazal platiť výživné v sume 100,- Eur mesačne. Dohodou rodičov (čo mal súd dokazovaním preukázané) tak došlo k zmene ostatného rozsudku tunajšieho súdu sčasti výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu. Matka podala návrh na začatie konania dňa 22. 01. 2018, čo odôvodnila tým, že už ďalej nedokáže sama uspokojovať odôvodnené potreby dieťaťa, ktoré nie je vychovávané v striedavej osobnej starostlivosti, keďže otec dohodnuté výživné na dieťa neplatí, lebo nemá z čoho, v budúcnosti mieni podnikať, bol ochotný platiť výživné v sume 50,- Eur mesačne. Hoci je otec nezamestnaný od roku 2014, pribudla mu vyživovacia povinnosť ku X,X ročnému synovi U., ktorého vychováva s jeho matkou, žijú v spoločnej domácnosti starého otca dieťaťa z otcovej strany, do ktorej otec ničím neprispieva, lebo je evidovaný ako uchádzač o zamestnanie a bez príjmu. Súd napriek týmto skutočnostiam konštatuje, že podstatná zmena pomerov od ostatného rozhodnutia súdu nastala aj u otca, ktorá je dôvodom na to a zodpovedá aj možnostiam a schopnostiam otca, aby dohodnuté výživné na maloletého U. za dobu od 01. 10. 2017 zaplatil. Súd mal totiž dokazovaním preukázané, že otec výživné neplatil a nechce platiť z dôvodu, že je bez príjmu, tento postoj otca je neprípustný, v rozpore so zákonom a účelom výživného (ustanovenia § 62 a nasl. Zákona o rodine), pričom dieťa je na výživné od oboch rodičov odkázané a „výživou“ dieťaťa, na ktorú obidvaja rodičia prispievajú, sa rozumie zaobstarávanie, resp. uspokojovanie všetkých životných potrieb pre všestranný telesný a duševný vývoj dieťaťa. Zahŕnuté je v tom aj uspokojovanie potrieb bývania dieťaťa, a to aj v dobe, keď už je schopné zabezpečovať si prostriedky na výživu, avšak nemá možnosť ešte bývať vo svojom byte. Právo bývania v byte rodičov v tomto prípade v domácnosti matky je založené na rodinnoprávnom vzťahu. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov; pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni povinného rodiča. Dokazovaním mal súd preukázané, že otec mal možnosť zamestnať sa v spoločnosti X. F., a. s., pohovoru sa nezúčastnil, čo na pojednávaní odôvodnil tým, že sa musí starať o svojho otca a že by sa nemohol starať cez víkendy o maloletého U.. Dôvody uvádzané otcom boli vyvrátené správou kolízneho opatrovníka o prešetrení pomerov (v domácnosti, v ktorej žije otec sa zdržiava priateľka starého otca dieťaťa z otcovej strany) a tak súd skonštatoval, že otec nepreukázal vážnejšie zdravotné problémy, ktorými by trpel, je v produktívnom veku, je vyučený R. s praxou (príležitostne opravuje D. U. X. svojim kamarátom bez nároku na odmenu podľa jeho tvrdenia) a teda u neho existuje reálne možnosť uplatniť sa na trhu práce v rámci Slovenska, ale aj v zahraničí. Z týchto dôvodov súd dospel k záveru, že možnosti a schopnosti otca dovoľujú, aby si konečne plnil vyživovaciu povinnosť k maloletému U. podľa dohody s matkou a to od 01. 10. 2017 (pri počiatku vyživovacej povinnosti

vzal súd do úvahy tvrdenie matky, prečo včasnšie nepodala návrh na zmenu ostatného rozsudku keď otec dohodnuté výživné neplatil a vzal do úvahy, že v 9/2017 otec výživné zaplatil). Súčasne súd dospel k záveru, že už existuje odôvodnená potreba na strane dieťaťa a jeho rodičov, aby bolo zvýšené výživné na sumu 120,- Eur mesačne počnúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku. Dieťa vyrástlo, všetky jeho odôvodnené potreby sa zvýšili, je žiakom strednej školy, kde sa pripravuje na štúdium na vysokej škole. Tieto skutočnosti sa musia prejavíť v tom, že rodičia pred všetkými svojimi výdavkami, ktoré im vznikajú musia najskôr uspokojiť nevyhnutné (nie všetky) odôvodnené potreby dieťaťa. K podstatnej zmene pomerov došlo aj u matky, u ktorej došlo k poklesu príjmu, ale táto skutočnosť sa nepreukázala na znížení jej životnej úrovne, ale ani na jej možnosti a schopnosti platiť výživné maloletému synovi. Súd vzal do úvahy, že doteraz to bola matka, ktorá sama vyživovala dieťa od doby, ako prestalo byť vychovávané v striedavej osobnej starostlivosti. Otec nevyvrátil tvrdenia matky, že na zvýšené výdavky, ktoré dieťaťu vznikli (vyrástlo o dve veľkosti, zúčastnilo sa lyžiarskeho výcviku) prispel matke výživným na dieťa, resp. na zaplatenie týchto výdavkov nijakou sumou. Išlo o značné výdavky, ktorých dôvod a výšku matka v konaní preukázala. Súd súčasne konštatuje, že matka si už osobnou starostlivosťou vyživovaciu povinnosť k dieťaťu neplní, ale sumou minimálne 150,- Eur mesačne, ktorú formou finančného príspevku - výživného maloletému pravidelne poskytuje. Nad rámec výživného platí maloletému poistné. Matka poberá prídavok na dieťa, má uplatnený daňový bonus a spolu s výživným od otca (už aj zvýšeným) budú v súčasnosti všetky odôvodnené potreby dieťaťa uspokojené. Súd rozhodol o splatnosti výživného vždy do 20.dňa, toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky. Zročné výživné za dobu od 01. 10. 2017 do 31. 03. 2018 v sume 600,- Eur súd povolil otcovi platiť v splátkach po 30,- Eur mesačne spolu s bežným výživným až do úplného zaplatenia a pod následkom straty výhody mesačných splátok. Výšku splátok súd určil s prihliadnutím na výšku zročného výživného s cieľom, aby ho otec čo najskôr zaplatil a mohlo byť použité na výživu maloletého dieťaťa, ktoré je naň každý mesiac od oboch rodičov odkázané. Podľa ustanovenia § 25 ods. 2 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvoze; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť. Rodičia nenavrhli upraviť styk otca s maloletým synom z dôvodu, že ten sa uskutočňuje pravidelne od septembra 2013 na základe ich vzájomnej dohody. Maloletému dieťaťu takto dohodnutý styk vyhovuje, čo mal súd v konaní preukázané aj jeho výsluchom. V súlade s citovaným zákonným ustanovením súd uložil maloletému dieťaťu a jeho rodičom výchovné opatrenie v trvaní 6 mesiacov, lebo si to vyžaduje záujem dieťaťa, čo bolo preukázané zo správy Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v G. (č. I. 68-9 spisu), kde sa už samo dieťa podrobuje psychologickému intervencii. Keďže z tejto správy vyplynul záver, že u maloletého evidujú zvýšenú vnútornú tenziu, úzkostné a neurotické ladenie osobnosti, no i nedostatok zdrojov na zvládanie života, pričom do veľkej miery na to vplýva aj rodinná situácia a výchovné vedenie rodičov, je v súčasnosti nevyhnutné, aby sa uloženému výchovnému opatreniu podrobili aj rodičia dieťaťa, čím dôjde k naplneniu odporúčania psychológov v správe.

1.5 O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovenia § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie, konkrétne do výroku o výživnom na maloleté dieťa (II. výrok), podal otec v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil, tak že návrh zamietne, event., aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Odvolací súd konštatuje, že podľa obsahu odvolania otec napadol odvolaním rozsudok prvoinštančného súdu vo všetkých výrokoch.

Otec mal za to, že nie je potrebné rozhodovať o zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti, ak je daný stav osvedčený. Podľa jeho názoru súd prvej inštancie nedostatočne zhodnotil jeho finančnú situáciu, pretože je bez trvalého príjmu, pracuje len príležitostne bez nároku na odmenu, pričom je evidovaný na úrade práce bez nároku na dávku v hmotnej núdzi. Súd prvej inštancie nezohľadnil jeho reálne zárobkové možnosti a podieľanie sa na výchove a výžive maloletého, ktorý dlhodobo, každý týždeň trávi u neho víkendy od piatka do pondelka, teda v počte dní starostlivosti ide u neho o vyšší podiel, pretože u matky sa zdržiava len s ohľadom na dochádzku do školy cez týždeň. Uvedol, že ak odíde za účelom získania finančných prostriedkov v zmysle ponuky úradu práce pracovať do V. do X. na 10 dňové turnusy, bude musieť upustiť od rokmi zaužívanej starostlivosti o maloleté dieťa cez voľné dni v škole, víkendy, sviatky a prázdniny, čo si neželá ani maloleté dieťa. V prípade zverenia maloletého do osobnej starostlivosti matky súhlasil s výživným približne 50,- Eur mesačne. Nemá žiadne zameškané výživné, prispieva na výživu maloletého výživným, čo matka nechce priznať.

Ďalej považoval za „primerané“ upraviť jeho styk s maloletým dieťaťom, pretože doterajší model by sa musel zmeniť.

Prvoinštančným súdom uložené výchovné opatrenie navrhol zrušiť, pretože si to situácia nevyžaduje, obaja rodičia chápu svoje povinnosti, postavenie a išlo by o neefektívne šikanovanie dieťaťa, ktoré je z návrhu matky šokované a terajší stav je taktiež narušený samotným súdnym rozhodnutím.

3. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. Stotožnila sa s rozsudkom súdu prvej inštancie a s jeho odôvodnením. Konanie otca od rozvodu manželstva považuje za špekulatívne, v snahe sa vyhnúť výživovej povinnosti voči maloletému dieťaťu, čoho dôkazom je skutočnosť, že už v rozvode konaní ukončil prosperujúcu činnosť, v ktorej pokračuje neoficiálne, pretože dováža autá zo zahraničia za účelom ich opravy a následného predaja. Dokazovaním bolo preukázané, že v garáži otca sa nachádzajú motorové vozidlá, údajne patriace jeho družke, pričom dosahovaným príjmom z tejto činnosti sa nepotrebuje zamestnať. Popierala tvrdenia otca, že maloletý U. trávi väčšinu voľných víkendov a letných prázdnin s otcom, nakoľko aj maloletý uviedol, že do trvalého bydliska otca chodí kvôli kamarátom, s ktorými trávi voľný čas. Skonštatovala, že tvrdenia otca pri prijatí práce v V. vo X. v 10 dňových turnusoch by spôsobili zmenu v zaužívanej starostlivosti o maloleté dieťa, je vyhováraním sa otca na danú situáciu. Podľa jej názoru tvrdenie otca, ktorému pomáha s výživou jeho otec, je v rozpore s dobrými mravmi. Poukázala na to, že doterajší stav ohľadne úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu nie je vyhovujúci, ani v jeho záujme.

4. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca navrhol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť s poukazom na vykonané dokazovanie, ktoré odzrkadľuje súčasný reálny stav starostlivosti o maloleté dieťa.

5. Otec vo vyjadrení k vyjadreniu matky nesúhlasil s tvrdeniami matky a uviedol, že je bez trvalého príjmu, tvrdenia matky nie sú podložené žiadnymi relevantnými dôkazmi, sú založené len na základe hypotéz. Konštatoval, že aj výpoveďou maloletého dieťaťa bolo preukázané, že doterajší stav maloletému dieťaťu vyhovuje a chce, aby tento stav pretrvával aj v budúcnosti.

6. Otec vo vyjadrení k vyjadreniu kolízneho opatrovníka uviedol, že kolízny opatrovník neuviedol iné právne skutočnosti ako tie, ktoré boli prednášané na pojednávaní a súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, najmä ohľadne príjmu a aj jeho zárobkových možností.

7. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku - ďalej aj „CSP“), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 65 a § 66 CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

8. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

9. Podľa ods. 2 vyššie citovaného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

10. Po oboznámení sa s obsahom spisu a s odvolaním napadnutým rozhodnutím prvoinštančného súdu odvolací súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie je vecne správne. Odvolací súd (v súlade s vyššie citovaným ustanovením § 387 ods. 2 CSP) sa v celom rozsahu stotožňuje i s odôvodnením jeho rozhodnutia, ktoré je dostatočne podrobné, ale je i jasné, zrozumiteľné, presvedčivé a logickým

spôsobom sa vysporiadava so všetkými relevantnými skutkovými i právnymi otázkami a aspektmi, a teda splňa zákonné kritéria odôvodnenia uvedené v ustanovení § 220 ods. 2 CSP.

11. Podľa § 26 Zákona o rodine ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

12. Podľa článku 5 Zákona o rodine je záujem maloletého dieťaťa prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä :a) úroveň starostlivosti o dieťa, b)bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c)ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

13. Základnú úlohu vo výchove maloletého dieťaťa majú jeho rodičia. Výchova dieťaťa je nielen ich právom, garantovaným viacerými medzinárodnými európskymi aj vnútroštátnymi prameňmi, ale aj ich povinnosťou, ktorej sa nemôžu bez závažných právnych následkov svojvoľne zbaviť. Spôsobilosť mať dieťa nemožno nikomu obmedziť. Právo rodiča vychovávať svoje dieťa a starať sa oň, zaručuje Ústava Slovenskej republiky v čl. 41 a tiež zaručuje dieťaťu právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Podobne medzinárodný Dohovor o právach dieťaťa, ktorým je Slovenská republika viazaná, ukladá zmluvným štátom povinnosť vynaložiť všetko úsilie na to, aby sa uznala zásada, že sú to obaja rodičia, ktorí majú spoločnú a rovnakú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa, pričom zmyslom ich starostlivosti musí byť záujem dieťaťa. Rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia. Obsahom ich práva „vychovávať“ je v prvom rade právo a povinnosť chrániť záujmy dieťaťa, ďalej tiež riadiť a usmerňovať jeho konanie a vykonávať nad ním dohľad, právo mať dieťa u seba a právo osobne sa o dieťa starať. Právo mať dieťa u seba je ústavným vyjadrením zásady, že starostlivosť o dieťa a ich výchova je právom rodičov, deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

14. V článku 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí pritom byť záujem dieťaťa.

15. V zmysle článku 41 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

16. V zmysle čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa maloleté dieťa má právo vyjadriť slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Záujem dieťaťa treba chápať čo najextenzívnejšie. V záujme dieťaťa je predovšetkým to, aby vyrastalo v atmosfére stability, tolerancie a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania, rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju a aby boli rešpektované jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch. V záujme objektívneho posúdenia veci vo všetkých konaniach týkajúcich sa starostlivosti súdu o maloleté dieťa, je dôležité zistiť názor dieťaťa, ktorému musí byť venovaná náležitá pozornosť.

17. Odvolací súd mal preukázané, že predchádzajúca úprava výkonu rodičovských práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu bola upravená rozsudkom Okresného súdu Lučenec č. k. 17P/131/2012 - 43 zo dňa 06. 12. 2012, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 31. 12. 2012, ktorým bolo manželstvo

rodičov maloletého rozvedené a zároveň bola schválená rodičovská dohoda ohľadom úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu tak, že maloletý bol zverený do striedavej starostlivosti oboch rodičov a to zo strany otca od 15. toho ktorého dňa v mesiaci od nedele od 17. 00 hodiny do konca toho, ktorého mesiaca. Zo strany matky mala byť zabezpečená osobná starostlivosť o maloletého od 1. do 15. toho, ktorého dňa v mesiaci do nedele do 17.00 hod. Výživné rodičom nebolo určené.

Dokazovaním bolo preukázané, že striedavá osobná starostlivosť nie je vykonávaná od septembra 2013, odkedy maloleté dieťa navštevuje otca len cez víkendy a prázdniny na základe dohody rodičov. V dôsledku uvedeného došlo k zmene pomerov, pretože maloletý žije s matkou v spoločnej domácnosti od septembra 2013, teda nie je vychovávaný v striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov.

18. V predmetnej veci bol zistený názor maloletého jeho vypočutím súdom prvej inštancie. Maloletý potvrdil spôsob výchovy, ktorý pretrváva od roku 2013. Z vyjadrenia maloletého síce vyplýva, že tento spôsob výchovy mu vyhovuje, ale prevažnú starostlivosť o maloletého podľa vykonaných dôkazov realizuje matka, v ktorej domácnosti sa pripravuje aj na vyučovanie do školy, ktorú navštevuje podľa trvalého bydliska matky. Víkendy, ktoré maloletý trávi u otca, možno považovať za bežnú realizáciu styku maloletého dieťaťa s otcom.

19. Základným predpokladom správneho rozhodnutia o výchove maloletého dieťaťa je, aby si súd obstaral spoľahlivý podklad vykonaním a zhodnotením všetkých relevantných dôkazov na všestranné objasnenie skutočností, ktoré charakterizujú na jednej strane osoby rodičov, na druhej strane osobu dieťaťa. S poukazom na vyššie uvedené závery odvolací súd neuznal opodstatnenosť argumentácie otca, na ktorej založil svoje odvolacie dôvody. Obsah odvolania otca nie je spôsobilý spochybniť správnosť záverov napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, neboli zistené také skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mali za následok zmenu skutkového stavu alebo by spochybňovali správnosť právnych záverov, na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie.

20. Vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom majú obaja rodičia a každý z nich má povinnosť prispievať na výživu podľa svojich schopností a možností, ako aj majetkových pomerov, pričom pri určení výživného sa prihliada i k tomu, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará, keďže práca a osobná starostlivosť o dieťa vynaložená jedným z rodičov predstavuje materiálnu hodnotu zodpovedajúcu finančnému príspevku druhého rodiča. Základom pre hodnotenie schopností a možností rodičov platiť výživné je zistenie ich skutočných príjmov, ako aj podkladov odôvodňujúcich záver, že tento príjem zodpovedá telesným i duševným schopnostiam rodiča, jeho skúsenostiam, plneniu jeho pracovných povinností, ako aj miestnym možnostiam jeho uplatnenia. Výživným sa rozumejú náklady na uspokojovanie všetkých životných potrieb maloletého dieťaťa v súvislosti s jeho všestranným rozvojom a vývojom tak po stránke fyzickej, ako aj po stránke duševnej. Rozsah nákladov na úhradu týchto životných potrieb dieťaťa je rôzny, a to vzhľadom na jeho vek, spôsob prípravy na jeho budúce povolanie, zdravotný stav, ale aj jeho schopnosti. Na odôvodnené potreby oprávneného bezprostredne vplývajú schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Ak sú tieto obmedzené, je zrejmé, že odôvodnenými budú môcť byť len bežné potreby nepresahujúce obvyklú základnú mieru potrieb oprávneného. Naopak pri vyššej životnej úrovni povinného môžu pod odôvodnené potreby spadať napr. vyššie uvedená tvorba úspor, ktorá síce nie je nevyhnutná, avšak môže dopomôcť k rozvoju oprávneného dieťaťa. Rozhodujúce sú vždy reálne zárobkové možnosti povinného dané ako jeho subjektívnymi vlastnosťami (vzdelaním, skúsenosťami, fyzickými možnostami), tak objektívnymi skutočnosťami, ako je najmä prítomnosť pracovných príležitostí. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného súd prihliada na druhej strane i vtedy, ak povinný bez náležitého odôvodnenia na seba berie neprimerané majetkové riziká, pochybne investuje, berie nevýhodné pôžičky, príp. sa vzdá lepších zárobkov, výhodnejšieho zamestnania a pod. Pri zmene zamestnania povinného na zamestnanie s nižším zárobkom súd povinne skúma okolnosti, za ktorých k uvedenej zmene došlo, a najmä či k nej došlo z dôležitých dôvodov, napr. zo zdravotných dôvodov povinného. V opačnom prípade by sa pri určovaní výživného vychádzalo zo schopností a možností povinného pred takouto zmenou zamestnania, resp. z majetkových pomerov, ktoré by tento mal, ak by svoj majetok nevystavoval neprimeraným majetkovým rizikám. Súd by v

takomto prípade nemal brať ohľad na pokles príjmu povinného a pri určení výživného by mal vychádzať zo stavu, ako keby k zmene zamestnania povinného nedošlo.

21. Súd prvej inštancie správne rozhodol aj o vyživovacej povinnosti otca voči maloletému dieťaťu. Otec je síce nezamestnaný bez nároku na dávku v hmotnej núdzi, avšak vzhľadom na jeho kvalifikáciu ako aj možnosti na trhu práce (napr. X. F., a. s.) je v jeho schopnostiach a v možnostiach zabezpečiť si dostatočný príjem za účelom plnenia vyživovacej povinnosti na maloleté dieťa v stanovenom rozsahu.

22. Odvolací súd sa stotožnil aj s uložením výchovného opatrenia - povinnosti rodičov podrobiť sa sociálnemu a odbornému poradenstvu s poukazom na správu Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v G. (č. l. 68- 69 spisu).

23. Odvolací súd konštatuje, že prvoinštančný súd správne rozhodol, keď neupravil styk otca s maloletým dieťaťom z dôvodu, že sa uskutočňuje pravidelne od septembra 2013 na základe dohody rodičov a maloletému dieťaťu takto dohodnutý styk vyhovuje, ako vyplynulo aj z výsluchu maloletého.

24. Vzhľadom na uvedené odvolaciu súdu neostala iná možnosť ako odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť (§ 387 ods. 1, 2 CSP) vrátane závislého výroku o trovách konania (VI. výrok), pretože súd prvej inštancie správne aplikoval ustanovenie § 52 CMP.

25. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania aplikoval odvolací súd ustanovenie § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 57 CMP, ktoré ustanovuje: „O povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.“ Návrh na náhradu trov odvolacieho konania nebol podaný, preto odvolací súd v súlade s ustanovením § 52 CMP vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, keďže CMP neustanovuje inak.

26. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súde je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).